

Οδηγίες ασφαλούς εργασίας

Σε οικοδομικά έργα

Τ.Ε.Ε. • ΤΜΗΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η ασφαλής εργασία στα οικοδομικά και τεχνικά έργα είναι ένα πολύ σοβαρό πρόβλημα. Γι' αυτό είναι σημαντική πρόκληση να το προσεγγίσουμε με, κατά το δυνατό, αναλυτικές και πρακτικές οδηγίες, ώστε να ακολουθούμε συγκεκριμένες κατευθύνσεις λήψης και τήρησης μέτρων ασφαλείας.

Το Σχέδιο και ο Φάκελος Ασφάλειας και Υγείας αποτελούν βασικά εργαλεία για τον προγραμματισμό και την μεθοδική υλοποίηση των μέτρων προστασίας. Απαιτούνται εξειδικεύσεις των μέτρων προστασίας ανά φάση εργασιών ενός έργου, π.χ. για τις κατεδαφίσεις, τις εκσκαφές, την κυκλοφορία και τις διακινήσεις στο εργοτάξιο, τη σύνθεση των ικριωμάτων, την προστασία των ανοιγμάτων, τα μηχανήματα έργων, τη διασφάλιση από τη γειτνίαση με τα δίκτυα της ΔΕΗ, τη χρήση των απαιτούμενων μέσων ατομικής προστασίας, κ.ά. Αυτά περιλαμβάνει το παρόν φυλλάδιο οδηγιών.

Το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας / Τμήμα Δυτικής Ελλάδας είχε την πρωτοβουλία έκδοσης του συγκεκριμένου φυλλαδίου όχι μόνον για ενημέρωση των Μελών του Μηχανικών, αλλά και για όλους τους εμπλεκόμενους στις κατασκευές (εργολάβους, υπεργολάβους, επικεφαλής συνεργείων, ιδιοκτήτες, εργαζόμενους, κ.ά.), πιστεύοντας ότι η συνεργασία και ο συντονισμός στην εφαρμογή ασφαλών πρακτικών εργασίας είναι ο βασικός δρόμος για την αντιμετώπιση των επαγγελματικών κινδύνων.

Ευχαριστώ πολύ εκ μέρους της Δ.Ε. τα Μέλη της μόνιμης επιτροπής υγιεινής και ασφάλειας του ΤΕΕ/Τμήμα Δυτικής Ελλάδας (Π. Πέππα, Ν. Παγανιά, Ν. Σαραφόπουλο, Ι. Δρίτσο, Κ. Καραλή, Φ. Τσουκαλή, Ε. Αλαφάκη και τον Ο. Κλαουδάτο της Δ.Ε.) για τη συνεισφορά τους.

Καλώ όλους τους συνεργάτες και όλους τους συναδέλφους Μηχανικούς να γίνουμε πρωταγωνιστές στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας στα εργοτάξια.

Ο Πρόεδρος της Δ. Ε. του ΤΕΕ/Τμήμα Δυτικής Ελλάδας

Γεώργιος Ζεππάτος

ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Προδιαγραφές ασφάλειας & υγείας στα εργοτάξια

Σύμφωνα με τις κεντρικές ρυθμίσεις του Π.Δ. 305/96 απαιτείται η τήρηση και η πιστή εφαρμογή των ακόλουθων σχετικών διατάξεων από τους Πολιτικούς μηχανικούς ή τους εργολάβους που αναλαμβάνουν την κατασκευή τεχνικών έργων, σε ότι αφορά στην ασφάλεια και υγεία στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια:

● Πριν από την έναρξη λειτουργίας κάθε εργοταξίου ο εργολάβος ολόκληρου του έργου και εάν δεν υπάρχει ο κύριος του έργου, μεριμνά για την εκπόνηση σχεδίου και την κατάρτιση φακέλου ασφάλειας και υγείας. Προκειμένου για δημόσια έργα και εφόσον δεν απαιτείται έκδοση οικοδομικής άδειας, το σχέδιο και ο φάκελος ασφάλειας και υγείας αποτελούν τμήμα της τεχνικής μελέτης που υποβάλλεται για έγκριση (άρθρο 3).

Ειδικότερα υποχρέωση εκπόνησης σχεδίου ασφάλειας και υγείας υπάρχει όταν:

- ✓ απασχολούνται περισσότερα από ένα συνεργεία, ή
- ✓ εκτελούνται εργασίες με ιδιαίτερους κινδύνους (Παράρτημα II, Π.Δ. 305/96), ή
- ✓ το έργο υπερβαίνει τις 30 εργάσιμες ημέρες και απασχολούνται περισσότεροι από 20 εργαζόμενοι ή ο προβλεπόμενος όγκος εργασίας υπερβαίνει τα 500 ημερομίσθια.

Ο φάκελος ασφαλείας και υγείας συντάσσεται σε κάθε περίπτωση. Το περιεχόμενο του σχεδίου και του φακέλου ασφάλειας και υγείας προσδιορίζεται στο άρθρο 3.

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ (ΣΑΥ)

(ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΜΗ ΕΞΑΝΤΛΗΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ)

Το ΣΑΥ πρέπει να περιέχει κατ' ελάχιστο τα στοιχεία που προβλέπονται στο άρθρο 3 του Π.Δ. 305/96. Το παρόν παράρτημα αποτελεί απλά και μόνο ένα ενδεικτικό υπόδειγμα για τη διευκόλυνση των συντακτών του ΣΑΥ και των πολεοδομικών υπηρεσιών. Υπενθυμίζεται ότι το ΣΑΥ αποσκοπεί στην πρόληψη των κινδύνων κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης του έργου.

A. Γενικά

1. Είδος έργου και χρήση αυτού.
2. Σύνοψη περιγραφή του έργου.
3. Ακριβής Διεύθυνση του έργου.
4. Στοιχεία του κύριου του έργου.
5. Στοιχεία του υπόχρεου για την εκπόνηση του ΣΑΥ.
6. Περιγραφή των φάσεων εκτέλεσης του έργου (συσχετισμός με το χρονοδιάγραμμα εργασιών) και των εφαρμοσμένων μεθόδων εργασίας κατά φάση (π.χ. περιγραφή των κυριότερων βοηθητικών μέσων, του τρόπου οριζόντιας και κατακόρυφης διακίνησης υλικών, κτλ.).

B. Κίνδυνοι που ενδέχεται να παρουσιαστούν κατά την εκτέλεση του έργου

Για κάθε επιμέρους φάση εκτέλεσης του έργου καταγράφονται οι κίνδυνοι που ενδέχεται να παρουσιαστούν. Ενδεικτικά αναφέρονται οι παρακάτω πιθανοί κίνδυνοι:

- από αστοχία του εδάφους (π.χ. κατολισθήσεις, καταρρεύσεις, υποχωρήσεις πρανών εκσκαφής, αποκολλήσεις βράχων κτλ.),
- από εργοταξιακά οχήματα (π.χ. ασταθής έδραση, ελλιπής ακινητοποίηση, συγκρούσεις, συνθλίψεις κτλ.),

- πτώση από ύψος (π.χ. εργασία σε ικριώματα, σε στέγες, σε πέρατα πλακών, πλησίον κατακόρυφων ή οριζόντιων ανοιγμάτων, υπερυψωμένες δίοδοι κτλ.),
- από πτώση υλικών και αντικειμένων (π.χ. κατεδαφίσεις, φορτοεκφορτώσεις κτλ.),
- από εκρήξεις (π.χ. χρήση εκρηκτικών υλών, φιάλες ασετιλίνης /οξυγόνου κτλ.),
- από πυρκαγιά (π.χ. δεξαμενές καυσίμων, χρήση φλόγας κτλ.),
- από ηλεκτροπληξία (π.χ. δίκτυα, ηλεκτροκίνητα μηχανήματα κτλ.),
- από έκθεση σε βλαβερούς παράγοντες, είτε φυσικούς (π.χ. ακτινοβολία, θόρυβος κτλ.), είτε χημικούς (π.χ. αμίαντος, αναθυμιάσεις κτλ.) είτε βιολογικούς (π.χ. υπόνομοι, βιολογικοί καθαρισμοί κτλ.).

Γ. Μέτρα για την πρόληψη και αποτροπή των κινδύνων και γενικά την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων

Στο τμήμα αυτό (κατ' εφαρμογή του άρθρου 3 παρ. 5 εδάφιο α του Π.Δ 305/96) περιγράφονται και διευκρινίζονται οι κανόνες που θα εφαρμόζονται στο εργοτάξιο. Συγκεκριμένα, για κάθε έναν από τους παραπάνω κινδύνους, περιγράφονται τα μέτρα που απαιτούνται για την προστασία των εργαζομένων. Θα μνημονεύονται οι συγκεκριμένες διατάξεις της νομοθεσίας (όπως αυτή καταγράφεται και στην εγκύκλιο εφαρμογής του Π.Δ. 305/96) που περιέχουν τα απαιτούμενα κάθε φορά μέτρα που θα πρέπει να εφαρμοστούν. Επίσης, για τις περιπτώσεις που δεν προβλέπονται από τη νομοθεσία ή η πρόβλεψη δεν είναι επαρκής για την συγκεκριμένη περίπτωση θα περιγράφονται τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την προστασία των εργαζομένων.

Επίσης, εδώ θα πρέπει να περιγράφουν (όπως προβλέπει το άρθρο 3 παρ. 5 εδάφιο β του Π.Δ. 305/96) τα ειδικά μέτρα που πρέπει να ληφθούν για τις εργασίες που ενέ-

χουν ειδικούς κινδύνους (Παράρτημα II του Π.Δ. 305/96).

Δ. Πρόσθετα στοιχεία

Σε σχεδιάγραμμα ή περιγραφικά ή σε συνδυασμό παρέχονται και τα παρακάτω πρόσθετα στοιχεία (όπως προβλέπεται στο άρθρο 3 παρ. 6).

- Προσπέλαση στο εργοτάξιο, πρόσβαση στις θέσεις εργασίας.

- Κυκλοφορία πεζών και οχημάτων εντός του εργοταξίου.

- Χώροι αποθήκευσης υλικών και τρόπος αποκομιδής απορριμμάτων.

- Συνθήκες αποκόμισης επικίνδυνων υλικών.

- Χώροι υγιεινής, εστίασης και πρώτων βοηθειών.

Επίσης στο τμήμα αυτό παρουσιάζεται και μελέτη για την κατασκευή ικριωμάτων, εφόσον αντιμετωπίζεται περίπτωση που αυτά πρέπει να είναι ειδικής μορφής για τις ανάγκες εκτέλεσης των εργασιών τέτοιας, που δεν περιγράφεται στις ισχύουσες διατάξεις περί ικριωμάτων (Π.Δ. 778/80 και Π.Δ. 1073/81).

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΦΑΚΕΛΟΥ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ

(ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΜΗ ΕΞΑΝΤΛΗΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ)

Ο ΦΑΥ πρέπει να περιέχει κατ' ελάχιστο τα στοιχεία που προβλέπονται στο άρθρο 3 του Π.Δ. 305/96. το παρόν παράρτημα αποτελεί απλά και μόνο ένα ενδεικτικό υπόδειγμα για τη διευκόλυνση των συντακτών του ΦΑΥ και των πολεοδομικών υπηρεσιών. Υπενθυμίζεται ότι το ΦΑΥ αποσκοπεί

στην πρόληψη των κινδύνων κατά τις ενδεχόμενες μεταγενέστερες εργασίες καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του έργου, όπως εργασίες συντήρησης, μετατροπών, καθορισμού κτλ.

A. Γενικά

- Είδος έργου και χρήση αυτού.
- Ακριβής διεύθυνση του έργου.
- Αριθμός οικοδομικής άδειας.
- Στοιχεία των κυρίων του έργου.
- Στοιχεία του συντάκτη του ΦΑΥ.

B. Μητρώο του έργου

- Τεχνική περιγραφή του έργου.
- Παραδοχές μελέτης.
- Σχέδια του έργου (με μορφή παραρτήματος του ΦΑΥ θα προσαρτώνται μετά την ολοκλήρωση της εκτέλεσης του έργου τα ως κατασκευάστηκε σχέδια του έργου).

Γ. Επισημάνσεις

Αναφέρονται τυχόν ιδιαίτερες επισημάνσεις που θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τις ενδεχόμενες επεμβάσεις κατά τη διάρκεια ζωής του έργου. Οι επισημάνσεις αυτές μπορούν ενδεικτικά να αναφέρονται στα εξής:

- οδοί διαφυγής και έξοδοι κινδύνου,
- ιδιαιτερότητες στη στατική δομή, ευστάθεια και αντοχή του έργου (προκατασκευή, προένταση, σημειακά φορτία κτλ.),
- θέσεις δικτύων (ύδρευσης, αποχέτευσης, ηλεκτροδότησης, παροχής διαφόρων αερίων, κλιματισμού, θέρμανσης, πυρόσβεσης κτλ.),
- σημεία κεντρικών διακοπών,
- χώροι με υπερπίεση ή υποπίεση,

- θέσεις υλικών που ενέχουν ειδικούς κινδύνους (πολυουρεθάνη , αμίαντος κτλ.)
- διάφορες άλλες ζώνες κινδύνου.

Δ. Οδηγίες και χρήσιμα στοιχεία

Καταγράφονται οι οδηγίες και τα χρήσιμα στοιχεία για μελλοντικές εργασίες στο έργο, όπως για παράδειγμα εργασίες καθαρισμού, συντήρησης, επισκευής κτλ. Ενδεικτικά αναφέρονται οι εξής περιπτώσεις που μπορούν να περιληφθούν στο τμήμα αυτό του ΦΑΥ:

- εργασίες σε στέγη,
- εργασίες σε εξωτερικές όψεις και φωταγωγούς,
- εργασίες σε ύψος στο εσωτερικό του έργου,
- εργασίες σε φρεάτια και τάφρους,
- υπόγειες και υποθαλάσσιες εργασίες
- εργασίες σε περιβάλλον με κίνδυνο έκρηξης ή πυρκαγιάς,

Παράγραφοι 5 έως και 7 του Π.Δ. 305/96. Τα παραπάνω στοιχεία αναπροσαρμόζονται σε συνάρτηση με την εξέλιξη των εργασιών και τις ενδεχόμενες τροποποιήσεις που έχουν επέλθει. Κατά την εκτέλεση του έργου το σχέδιο και ο φάκελος τηρούνται στο εργοτάξιο με ευθύνη του εργολάβου ολόκληρου του έργου και αν δεν υπάρχει, του κύριου του έργου. Μετά την αποπεράτωση του έργου ο φάκελος ασφάλειας και υγείας συνοδεύει το έργο καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του και φυλάσσεται με ευθύνη του κύριου του έργου.

● **Για κάθε εργοτάξιο** (όπου εργάζονται πολλά συνεργεία) ορίζονται:

✓ **Συντονιστής** για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκπόνηση της **μελέτης** του έργου, και

✓ **Συντονιστής** για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την **εκτέλεση** του έργου. Τους συντονιστές (ανάλογα με τη μορφή εκτέλεσης του έργου) ορίζει ο εργολάβος ολόκληρου του έργου και αν δεν υπάρχει (στη φάση της μελέτης) ο κύριος του έργου. Τα προσόντα των Συντονιστών είναι αυτά που σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις παρέχουν το δικαίωμα υπογραφής συγκεκριμένης μελέτης ή προβλέπονται για τους τεχνικούς ασφάλειας (σε εφαρμογή του Ν. 1568/85 και Π.Δ. 17/96) στο Π.Δ. 294/88.

● Προκειμένου για εργοτάξιο με προβλεπόμενη διάρκεια εργασιών που θα υπερβαίνει τις 30 εργάσιμες ημέρες και στο οποίο θα απασχολούνται ταυτόχρονα περισσότερα από 20 εργαζόμενοι ή ο προβλεπόμενος όγκος εργασίας θα υπερβαίνει τα 500 ημερομίσθια, ο εργολάβος ολόκληρου του έργου και όταν δεν υπάρχει ο κύριος του έργου, οφείλουν να διαβιβάσουν στην αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας την εκ των προτέρων γνωστοποίηση, που καταρτίζεται σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΙΙ του άρθρου 12 του Π.Δ. 305/96.

● Επεκτείνεται η υποχρέωση **τήρησης** (θεωρημένου από την Διεύθυνση Εργασίας) **Ημερολογίου Μέτρων Ασφάλειας**, όπως προβλέπεται στο άρθρο 8 του Ν.1396/83, σε όλα τα εργοτάξια που απαιτείται εκ των προτέρων γνωστοποίηση (όπως παραπάνω).

● Συνεχίζουν να ισχύουν οι ειδικότερες ρυθμίσεις για την ασφάλεια στα εργοτάξια (Π.Δ. 1073/81, Ν. 1430/84 κτλ.) και υπόγεια έργα (Π.Δ. 225/89).

● Οι αναθέτουσες των έργων Αρχές ή Μονάδες οφείλουν να ενσωματώσουν στις Πρακτικές τους τα τεύχη τεχνικής μελέτης, καθώς και τις συμβάσεις που καταρτίζουν (μετά των αναδόχων), τις παραπάνω υποχρεώσεις σύμφωνα με

τις διατάξεις του Π.Δ. 305/96. Οι ανάδοχοι οφείλουν να τηρούν πιστά τις ρυθμίσεις του συγκεκριμένου Διατάγματος, όπως αυτές αναφέρονται και οι οποίες θα αποτελούν και συμβατική δέσμευση μετά των κυρίων των έργων. Με το άρθρο 14 του Π.Δ. 305/96 προβλέπονται και κυρώσεις με διοικητικές ποινές κατά των παραβατών.

Ρυθμίσεις για τη σύνταξη και την υποβολή του σχεδίου Ασφάλειας και Υγείας.

Π.Δ. 305/96, άρθρο 3 παρ. 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10

Το Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας (ΣΑΥ) συντάσσεται και υποβάλλεται στις περιπτώσεις που αναγράφονται στο άρθρο 3 παρ. 4, δηλαδή όταν:

- απαιτείται συντονιστής σε θέματα ασφάλειας και υγείας, ή
- οι εργασίες που πρόκειται να εκτελεστούν ενέχουν ιδιαίτερους κινδύνους, ή
- απαιτείται εκ των προτέρων γνωστοποίηση.

Την ευθύνη και τη μέριμνα της κατάρτισης του Σχεδίου Ασφάλειας και Υγείας έχει ο εργολάβος ολόκληρου του έργου, κι αν αυτός δεν υπάρχει τότε την έχει ο κύριος του έργου (άρθρο 3 παρ. 3 και άρθρο 5 παρ. 3).

Το ΣΑΥ καταρτίζεται και υπογράφεται από το συντονιστή για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκπόνηση

της μελέτης του έργου (άρθρο 5 παρ. 2), εφόσον υπάρχει υποχρέωση απασχόλησης συντονιστή (άρθρο 3 παρ. 1). Σε αντίθετη περίπτωση μπορεί να καταρτίζεται και να υπογράφε-

ται από το μελετητή ή από άλλο πρόσωπο με τα προσόντα που του παρέχουν σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις το δικαίωμα υπογραφής της μελέτης του συγκεκριμένου έργου και στο οποίο πρόσωπο έχει ανατεθεί η κατάρτιση του Σχεδίου Ασφάλειας και Υγείας από τον εργολάβο ολόκληρου του έργου, κι αν αυτός δεν υπάρχει τότε από τον κύριο του έργου. Η ανάθεση αυτή προκύπτει με έγγραφο του αναθέτοντος.

Η υποβολή του Σχεδίου Ασφάλειας και Υγείας αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την έκδοση της οικοδομικής άδειας του έργου. Το περιεχόμενό του δε χρειάζεται να ελέγχεται από την πολεοδομική υπηρεσία. Ο έλεγχος αυτός θα γίνεται μετά την έκδοση της οικοδομικής άδειας από τις υπηρεσίες Επιθεώρησης Εργασίας των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων κατά την έναρξη των εργασιών και στη συνέχεια καθ' όλη τη διάρκεια της εκτέλεσης του έργου.

Το σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας υποβάλλεται σε δυο αντίτυπα. Το ένα αντίτυπο παραμένει στην πολεοδομική υπηρεσία και το άλλο επιστρέφεται θεωρημένο μαζί με την άδεια και πρέπει να παραμένει στο χώρο του εργοταξίου, όπου θα είναι στη διάθεση των ελεγκτικών αρχών (άρθρο 3 παρ. 10).

Ρυθμίσεις για τη σύνταξη και την υποβολή του φακέλου Ασφάλειας και Υγείας.

Π.Δ. 305/96 ΆΡΘΡΟ 3, ΠΑΡ. 3, 7, 8, 9, 10, 11

Ο Φάκελος Ασφάλειας και Υγείας (ΦΑΥ) συντάσσεται και υποβάλλεται σε κάθε περίπτωση έργου. Σε ότι αφορά στις υπόλοιπες ρυθμίσεις ισχύει ότι και στην περίπτωση σύνταξης και υποβολής του Σχεδίου Ασφάλειας και Υγείας. *

* Βλ. άρθρο Ν. Σαραφόπουλου, περιοδικό "ΚΤΙΡΙΟ", τεύχος Ιαν. - Φεβ. 1999

ΟΔΗΓΙΕΣ ΑΝΑ ΦΑΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

κατεδαφίσεις

- Πριν αρχίσουν οι εργασίες έχουν αφαιρεθεί τα τμήματα που μπορεί να σπάσουν, να πέσουν ή να τιναχθούν (π.χ. τζάμια, κιγκλιδώματα κλπ.); Έχουν επίσης γίνει κατάλληλες αντιστηρίξεις; (Π.Δ. 1073/81 άρθρα 18 και 20).

- Τα συνεργεία κατεδάφισης έχουν ανά 10 άτομα έναν προϊστάμενο; Όταν υπάρχουν πολλά άτομα πρέπει οι προϊστάμενοι συνεργείων να συνεργάζονται με έναν επικεφαλής συντονιστή. (Π.Δ. 1073/81 άρθρο 25α).

- Η κατεδάφιση πρέπει να γίνεται πάντα από πάνω προς τα κάτω. (Π.Δ. 1073/81 άρθρο 22).

- Τα δημιουργούμενα ανοίγματα φράσσονται προσωρινά, αλλά με ανθεκτικό τρόπο; (Π.Δ. 1073/81 άρθρο 25β).

- Οι χώροι που πέφτουν τα υλικά κατεδάφισης περιφράσσονται κατάλληλα και επισημαίνονται, ώστε να απαγορεύεται η διέλευση άλλων ατόμων; (Π.Δ. 1073/81 άρθρο 25στ).

- Ιδιαίτερα μέτρα για την προστασία της υγείας χρειάζονται όταν γίνεται αποξήλωση τμημάτων που περιέχουν αμιάντο. Η εισπνοή της σκόνης είναι επικίνδυνη, γι' αυτό τα τμήματα αυτά πρέπει να διαβρέχονται καλά, να ξύνονται και να απομακρύνονται προσεκτικά και αν δεν γίνεται εμποτισμός πρέπει οι εργαζόμενοι να φορούν κατάλληλη μάσκα. Επίσης τα μπάζα πρέπει πριν στεγνώσουν να μπαίνουν σε στεγανούς σάκους. (Π.Δ. 1073/81 άρθρο 30. Ιδιαίτερες υποχρεώσεις για προϊόντα αμιαντοσιμενίου βλ. Π.Δ. 212/2006).

- Ειδικά έργα (π.χ. από προε-ντεταμένο σκυρόδεμα, αψιδωτά κλπ) πρέπει να κατεδαφίζονται υπό τη διεύθυνση προσώπων που έχουν πείρα στη συγκεκριμένη τεχνική. (Π.Δ. 1073/81 άρθρο 26).

εκσκαφές

- Έχουν εντοπισθεί και απομω-νωθεί πριν ακόμα αρχίσουν οι εργασίες τα τυχόν δίκτυα ηλεκτρικού ρεύματος, ύδατος, τηλεφώνου κλπ; (Π.Δ. 1073/81 άρθρο 2).

- Υπάρχει σύστημα για την απομάκρυνση των νερών μέσα από την εκσκαφή; (Π.Δ. 1073/81 άρθρο 6).

- Έχουν γίνει οι κατάλληλες αντιστηρίξεις των πρανών της εκσκαφής; Για μια σωστή αντιστήριξη πρέπει να λη-φθούν υπόψη η φύση του εδάφους, το βάθος και το πλά-τος της εκσκαφής, τα γειτονικά κτίρια και οδοστρώματα, οι τυχόν αντλήσεις, οι δονήσεις από τη διέλευση οχημάτων, ο πιθανός εμποτισμός του εδάφους, η συγκέντρωση υλικών εκσκαφής κοντά στο άνοιγμα, καθώς και η χρήση εκρηκτι-κών σε γειτονικές εκσκαφές και η παραμόρφωση και απο-σάθρωση του εδάφους λόγω διατάραξής του και επαφής του με την ατμόσφαιρα. (Π.Δ. 1073/81 άρθρα 2,6,9 και 10).

- Στύλοι, δένδρα, μανδρότοι-χοι, παρακείμενες οικοδομές και οτιδήποτε άλλο κινδυνεύει να κλο-νισθεί κατά τις εργασίες εκσκα-φής έχει αντιστηριχθεί κατάλληλα; (Π.Δ. 1073/81 άρθρο 5).

- Επιθεωρούνται τα πρανή και οι αντιστηρίξεις και εξετάζονται οι εκσκαφές από τον επιβλέποντα μηχανικό; Οι παρατηρήσεις και οι

εξετάσεις καταχωρούνται στο Ημερολόγιο Μέτρων Ασφαλείας; (Π.Δ. 1073/81 άρθρα 13 και 113 και Ν. 1396/83 άρθρα 7 και 8 παρ. 2).

- Οι εργαζόμενοι σε επικίνδυνες θέσεις (φρέατα, ελώδη εδάφη, γέφυρες κλπ.) πρέπει να προσδένονται από σταθερό σημείο, ώστε σε περίπτωση κινδύνου να ανασύρονται αμέσως. (Π.Δ. 1073/81 άρθρο 14).

- Στις εργασίες σε φρέατα υπάρχουν μέτρα για επαρκή αερισμό και προστασία από αναθυμιάσεις καθώς και για φωτισμό; (Π.Δ. 1073/81 άρθρο 17).

σκάλες, διάδρομοι κυκλοφορίας

- Είναι οι σκάλες και οι διάδρομοι κυκλοφορίας καθαροί από μπάζα, διάφορα αντικείμενα και άλλα εμπόδια; Αν όχι, πρέπει αμέσως να απομακρυνθούν γιατί υπάρχει κίνδυνος πτώσης. (Π.Δ. 1073/81 άρθρο 37 παρ. 7 και άρθρο 43 παρ. 1).

- Είναι αρκετά πλατείς οι διάδρομοι κυκλοφορίας; Το ελάχιστο πλάτος πρέπει να είναι 60 εκατοστά. (Π.Δ. 1073/81 άρθρο 37 παρ. 7).

- Έχουν οι διάδρομοι και οι υπερυψωμένες θέσεις εργασίας που βρίσκονται σε ύψος μεγαλύτερο από 75 εκατοστά από το δάπεδο πλευρική προστασία κατά της πτώσης; Πρέπει να έχουν ασφαλές στηθαίο ύψους τουλάχιστον 1 μέτρου με κουπαστή, ενδιάμεση και θωράκιο (σοβατεπί). (Π.Δ. 1073/81 άρθρο 3 παρ. 1).

- Έχουν οι σκάλες με πάνω από πέντε σκαλιά τέτοια πλευρική προστασία στις ανοικτές πλευρές τους; (Π.Δ. 1073/81 άρθρο 43 παρ. 2 και Π.Δ. 778/80 άρθρο 20).

- Είναι όλα τα σκαλοπάτια άψογα και χωρίς “παγίδες” που μπορεί να οδηγήσουν σε πτώση;
- Φωτίζονται οι σκάλες και οι διάδρομοι κυκλοφορίας καλά; (Π.Δ. 1073/81 άρθρο 43 παρ. 1).
- Έχουν οι κεκλιμένες διαβάσεις μικρή κλίση (μέχρι 1:2); Έχουν αντιολισθηρή προστασία (εγκάρσια πηχάκια ή κατάλληλη επίστρωση); (Π.Δ. 1073/81 άρθρο 38 παρ. 3).

ικριώματα (σκαλωσιές)

● Υπάρχουν πολλών ειδών ικριώματα ανάλογα με το ύψος και τη θέση της εκτελούμενης εργασίας. Μπορούν κατά περίπτωση να χρησιμοποιηθούν:

α) σταθερά ικριώματα (ξύλινα ή μεταλλικά καβαλέτα ή μεταλλικοί πύργοι).

β) κινητά ικριώματα (ξύλινα ή μεταλλικά καβαλέτα ή μεταλλικοί πύργοι).

γ) αναρτημένα ικριώματα (κλωβοί, κάλαθοι κλπ). (Π.Δ. 778/80 άρθρο 2).

● Η κατασκευή και η αποξήλωση των ξύλινων ικριωμάτων πρέπει να γίνεται από ειδικευμένους τεχνίτες. (Π.Δ. 778/80 άρθρο 2).

● Η κατασκευή και η αποξήλωση των μεταλλικών ικριωμάτων πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τις οδηγίες και προδιαγραφές του εργοστασίου κατασκευής τους. (Π.Δ. 778/80 άρθρο 13 παρ. 7. Πιστοποίηση μεταλλικών στοιχείων ΚΥΑ 16440/445/1993).

● Τα σταθερά ικριώματα πριν ακόμα αρχίσουν οι εργασίες σ’ αυτά, πρέπει να ελέγχονται και να εκδίδεται σχετική βεβαίωση από τον επιβλέποντα μηχανικό και τον κατασκευαστή του έργου. Η βεβαίωση αυτή θεωρείται από την Επιθεώρηση εργασίας και ο αριθμός της γράφεται στο

Ημερολόγιο Μέτρων Ασφάλειας. (Π.Δ. 778/80 άρθρο 3 παρ. 2 και Π.Δ. 1073/81 άρθρο 113).

- Τα ικριώματα πρέπει σε όλη τη διάρκεια των εργασιών να είναι πλήρη. Δηλαδή απαγορεύεται η μερική αποσυναρμολόγησή τους (π.χ. αφαίρεση μαδεριών δαπέδου ή κουपाστών κλπ). (Π.Δ. 778/80 άρθρο 3 παρ. 4).

- Ο σκελετός των ικριωμάτων αποτελείται από κατακόρυφα και οριζόντια στοιχεία που πρέπει να συνδέονται μεταξύ τους έτσι, όπως με λεπτομέρειες και σχήματα περιγράφεται στο Π.Δ. 778/80 άρθρα 4 μέχρι και 16. (Βλέπε και σκαρίφημα στην επόμενη σελίδα).

- Στον σκελετό των ικριωμάτων πρέπει να υπάρχουν οπωσδήποτε και στοιχεία χιαστί (τιράντες) για να “δένουν” τη σκαλωσιά και έτσι να μην υπάρχει κίνδυνος να στρεβλώσει. (Π.Δ. 778/80 άρθρα 8 και 13 παρ. 5).

- Κάθε σταθερή σκαλωσιά πρέπει να “δένεται” με την οικοδομή με τα κατάλληλα κατά περίπτωση συστήματα και υλικά. Έτσι εξασφαλίζεται από τυχόν οριζόντιες μετακινήσεις. (Π.Δ. 778/80 άρθρα 10 και 13 παρ. 4).

- Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται στα σημεία στήριξης των ικριωμάτων στο έδαφος. Απαγορεύεται κάθε πρόχειρη στήριξη (π.χ. ακατάλληλα πέδιλα, όπως πέτρες, τσιμεντόλιθοι κλπ. ή ακατάλληλος τρόπος, όπως λοξά, χωρίς πέδιλα κλπ.), γιατί υπάρχει κίνδυνος κατάρρευσης. (Π.Δ. 778/80 άρθρο 5 παρ. 6).

- Τα υλικά που χρησιμοποιούνται για την κατασκευή των ικριωμάτων πρέπει να είναι ανθεκτικά και καλά συντηρημένα. (Π.Δ. 778/80 άρθρα 4, 5 παρ. 2, 7 παρ. 1, 9 παρ. 1β και 15 παρ. 2).

- Το δάπεδο εργασίας των ικριωμάτων πρέπει να έχει πλάτος τουλάχιστον 60 εκατοστά. Το πλάτος αυτό όμως αυξάνεται ανάλογα με τη χρήση του δαπέδου και μπορεί να φθάσει και το 1,50 μέτρο. (Π.Δ. 1073/81 άρθρο 34).

- Σε κάθε δάπεδο εργασίας πρέπει να υπάρχει:

α) ανθεκτική κουपाστή σε ύψος 1,00 μέτρου,

β) παράλληλη σανίδα στο μεσοδιάστημα μεταξύ δαπέδου και κουπαστής και

γ) θωράκια (σοβατεπί) πλάτους 15 εκατοστών και στις δύο πλευρές δαπέδου.

Οι παραπάνω απαιτήσεις αποσκοπούν στην προστασία των εργαζομένων από πτώσεις καθώς και στην προστασία τους από πτώση υλικών. (Π.Δ. 778/80 άρθρα 9 παρ. 1η, 13 παρ. 6 και 15 παρ. 5).

- Απαγορεύεται η υπερφόρτωση των δαπέδων εργασίας των ικριωμάτων. Γι' αυτό πρέπει να υπάρχει συνεχής επίβλεψη από τον εργολάβο ή τον υπεργολάβο. (Π.Δ. 778/80 άρθρο 9 παρ. 1θ).

- Τα μαδέρια που αποτελούν το δάπεδο εργασίας δεν πρέπει να αφήνουν κενά μεταξύ τους. Επίσης το κενό μεταξύ δαπέδου και οικοδομής δεν πρέπει να είναι μεγαλύτερο από 30 εκατοστά. (Π.Δ. 778/80 άρθρο 9 παρ. 1γ και ε).

ανοίγματα τοίχου

- Έχουν τα ανοίγματα τοίχου ή δαπέδου, οι καταπακτές, τα φρεάτια, οι δεξαμενές, οι τάφροι ασβέστου και άλλα επικίνδυνα χάσματα περιμετρική περίφραξη; Αυτή πρέπει να είναι ασφαλής και να έχει ύψος τουλάχιστον 1 μέτρου με κουπαστή, ενδιάμεση ράβδο και θωράκιο (σοβα-

τεπί). (Π.Δ. 1073/81 άρθρο 40 παρ. 1 και Π.Δ. 778/80 άρθρο 20)

- Οι μικρές καταπακτές (μέχρι 0,15 μ2) αντί για περίφραξη μπορούν να προστατευθούν με ασφαλές κάλυμμα. (Π.Δ.1079/81 άρθρο 40 παρ. 2)

- Υπάρχουν ειδικά εργαλεία ή διατάξεις για να σηκώνονται τα βαριά καλύμματα; Διαφορετικά υπάρχει κίνδυνος να τραυματισθούν τα χέρια ή τα πόδια (Π.Δ.1073/81 άρθρο 42 παρ. 1)

- Υπάρχουν μέτρα που να εμποδίζουν το ακούσιο κλείσιμο των βαριών καλυμμάτων; Αν όχι, πρέπει να βγαίνουν και να στηρίζονται πάντα σε οριζόντια επιφάνεια (Π.Δ.1073/81 άρθρο 42 παρ. 2)

- Ο κίνδυνος για όποιον ανεβαίνει σε στέγη ή φωταγωγό με επικάλυψη από γυαλί, πλαστικό, φύλλα αμιαντοτσιμέντου κλπ. είναι μεγάλος. Μπορεί να τρυπήσουν και να πέσει. Γι' αυτό πρέπει να πατάει πάνω σε κατάλληλους ανθεκτικούς διαδρόμους. (Π.Δ.1073/81 άρθρο 40 παρ. 3 και Π.Δ.778/80 άρθρο 19 παρ. 1α)

διακίνηση υλικού

- Η φόρτωση, εκφόρτωση, στοίβαση και μεταφορά υλικού πρέπει να γίνεται έτσι ώστε να μην κινδυνεύουν άτομα από ανατροπή, κατάρρευση ή σπάσιμο αντικειμένων. (Π.Δ.1073/81 άρθρο 85 παρ. 1).

- Πριν τη φόρτωση και

εκφόρτωση οχημάτων τα έχουν οι οδηγοί τους ασφαλίσει, ώστε να μην κινηθούν τυχαία; (Π.Δ.1073/81 άρθρο 85 παρ. 4).

- Κατά την οριζόντια στοίβαση ράβδων (π.χ. στρογγυλοί κορμοί ξυλείας, σωλήνες κλπ.) λαμβάνονται μέτρα ώστε να μην κυλήσουν; (Π.Δ.1073/81 άρθρο 87 παρ.2).

- Όταν μακρυές ράβδοι στοιβάζονται κατακόρυφα, λαμβάνονται μέτρα ώστε να μην γλιστρήσουν ή πέσουν; (Π.Δ.1073/81 άρθρο 87 παρ.3).

- Ποτέ δεν πρέπει να αφαιρούνται υλικά (σωλήνες, ξυλεία κλπ.) από τα πλάγια της ντάνας. (Π.Δ.1073/81 άρθρο 89 παρ.2).

- Όταν πολλά άτομα μεταφέρουν βαριά αντικείμενα, υπάρχει κατάλληλο άτομο να κάνει κουμάντο; Η διάταξη των μεταφορέων γίνεται σύμφωνα με το ανάστημά τους και τη κλίση του εδάφους ; Η διάταξη των μεταφορέων γίνεται σύμφωνα με το ανάστημά τους και την κλίση του εδάφους; (Π.Δ.1073/81 άρθρο 91 παρ.2).

- Απαγορεύεται η ρίψη υλικών από ψηλά, εκτός αν υπάρχει επιτηρητής που να φροντίζει να φράσσεται ο επικίνδυνος χώρος , να προσέχει μην πλησιάσει κανείς και να κανονίζει πότε θα αρχίσει η ρίψη. (Π.Δ.1073/81 άρθρο 90).

Εργοταξιακά μηχανήματα- ανυψωτικά

A. Πριν την έναρξη των εργασιών:

- Είναι οι ενδείξεις λειτουργίας και ασφάλειας όλων των μηχανημάτων, συσκευών εργαλείων κλπ. στα ελληνικά; Υπάρχουν στα ελληνικά επίσης οδηγίες λειτουργίας, συντήρησης και ασφάλειας; (Π.Δ.1073/81 άρθρο 45).

- Υπάρχουν πινακίδες κοντά στο χειριστήριο των ανυψωτικών μηχανημάτων που να γράφουν τα διάφορα όρια ασφάλειας του μηχανήματος, όπως μέγιστο φορτίο, κλίσης της κεραίας, αντίβαρο κλπ. (Π.Δ.1073/81 άρθρο 53);

- Λαμβάνονται ειδικά μέτρα προστασίας από τα εναέρια ηλεκτρικά δίκτυα που τυχόν υπάρχουν στην περιοχή που

δουλεύουν ανυψωτικά μηχανήματα (π.χ. μακρινή θέση μηχανήματος, κατέβασμα μπουμάς, προστατευτικά σανιδώματα κ.λ.π.); Ειδοποιήθηκε η ΔΕΗ, πριν ακόμα

αρχίσουν τα έργα, για να εξετάσει μαζί με τον κατασκευαστή και τον επιβλέποντα μηχανικό τι ενέργειες πρέπει να γίνουν (Π.Δ.1073/81 άρθρο 56, 78, 79);

- Εξασφαλίζεται η ευστάθεια των ανυψωτικών μηχανημάτων είτε είναι σε λειτουργία είτε όχι; (Π.Δ.1073/81 άρθρο 54).

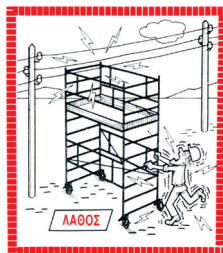
Β. Χειρισμός- Λειτουργία:

- Ο χειρισμός των μηχανημάτων πρέπει πάντα να γίνεται από άτομα πάνω από 18 ετών που να έχουν εμπειρία ή και άδεια , αν το προβλέπει η σχετική νομοθεσία (Π.Δ.1073/81 άρθρο 46α , Π.Δ. 31/90 και ΠΔ 304/2000 για τον εφοδιασμό με τα απαιτητά έγγραφα).

- Οι χειριστές έχουν σε κάθε στιγμή πλήρη ορατότητα και εποπτεία της φόρτωσης , εκφόρτωσης , ανύψωσης και μεταφοράς ;Αν αυτό είναι αδύνατο, τότε πρέπει να υπάρχει έμπειρος κουμανταδόρος , που να βρίσκεται όμως σε θέση τέτοια , που και ο χειριστής θα διακρίνει καθαρά τις κινήσεις του , και ο ίδιος δεν θα κινδυνεύει από τυχόν πτώση του φορτίου. (Π.Δ.1073/81 άρθρο 64).

- Όταν το μηχάνημα τελειώσει τη δουλειά της ημέρας, αφήνεται εντελώς ακινητοποιημένο και χωρίς φορτίο; (Π.Δ.1073/81 άρθρο 50).

- Απαγορεύεται να κυκλοφορούν φορτία πάνω από θέσεις ερ-

γασίας ή συγκέντρωσης προσωπικού. Επίσης οι χειριστές, όταν φεύγουν από το μηχάνημα, απαγορεύεται να αφήνουν φορτίο ανυψωμένο. (Π.Δ.1073/81 άρθρο 66).

Γ. Συντήρηση -Έλεγχοι:

- Ελέγχονται τα ανυψωτικά μηχανήματα κάθε φορά που αλλάζουν θέση και πριν ακόμα αρχίσουν να δουλεύουν; Ελέγχονται επίσης μια φορά τουλάχιστον το χρόνο; Οι παραπάνω έλεγχοι καταχωρούνται στο Ημερολόγιο Μέτρων Ασφαλείας; (Π.Δ.1073/81 άρθρο 67). Διαθέτουν τα ανυψωτικά μηχανήματα πιστοποιητικό ελέγχου (αρχικού ή επανελέγχου) από διαπιστευμένο φορέα (ΚΥΑ 15085/593/ΦΕΚ 1186Β/25-8-2003);

- Κάποιο μηχάνημα που πρόκειται να επισκευαστεί, καθαριστεί ή ρυθμιστεί μπαίνει εκτός λειτουργίας; Εξασφαλίζεται η ακινησία του; Κεραίες, κάδοι κλπ. κατεβάζονται και στερεώνονται; (Π.Δ.1073/81 άρθρο 48).

- Επιθεωρούνται τακτικά τα συρματόσχοινα; Καταχωρούνται οι έλεγχοι στο Ημερολόγιο Μέτρων Ασφαλείας; (Π.Δ.1073/81 άρθρο 60ιε, 60ιζ και 113).

ατομικά μέσα προστασίας

- Φορούν όλοι οι εργαζόμενοι στο εργοτάξιο, ανεξάρτητα από τι δουλειά κάνουν, προστατευτικά κράνη; (Π.Δ.1073/81 άρθρο 103).

- Απαγορεύονται οι σαγιονάρες, τα πέδιλα , τα τακούνια και γενικά τα ακατάλληλα υποδήματα; Τα υποδήματα πρέπει να είναι τύπου μπότίνι με γερή και αντιολισθητική σόλα και

σκληρή άνω επιφάνεια για προστασία από την πτώση βαρέων αντικειμένων. (Π.Δ.1073/81 άρθρο 106 και Π.Δ. 396/94).

- Χρησιμοποιούνται ζώνες ασφαλείας , όταν δεν υπάρχει άλλος αποτελεσματικός τρόπος προφύλαξης από την πτώση; (Π.Δ.1073/81 άρθρο 107).

- Χρησιμοποιούνται προσωπίδες ή γάντια σε εργασίες που μπορεί να βλάψουν τα μάτια ή τα χέρια αντίστοιχα; (Π.Δ.1073/81 άρθρο 105).

- Όλα τα χρησιμοποιούμενα ατομικά μέσα προστασίας πρέπει να είναι απολύτως κατάλληλα για την αποφυγή του συγκεκριμένου κάθε φορά κινδύνου. Επίσης πρέπει πάντα να βρίσκονται σε καλή κατάσταση, να συντηρούνται, να καθαρίζονται και να αποθηκεύονται με ιδιαίτερη φροντίδα. (Π.Δ.1073/81 άρθρο 102 και Π.Δ. 396/94).

- Απαγορεύονται οι ζώνες, οι γραβάτες, τα μαντήλια λαιμού και γενικά τα ρούχα που προεξέχουν, καθώς και δαχτυλίδια, οι αλυσίδες, οι ταυτότητες κλπ. Διαφορετικά υπάρχει κίνδυνος σοβαρού τραυματισμού, όταν κάτι από τα παραπάνω κάπου «πιαστεί». (Π.Δ.1073/81 άρθρο 108).

υγιεινή – εστίαση - πρώτες βοήθειες

- Υπάρχουν επαρκείς και κατάλληλοι χώροι για την αλλαγή και τη φύλαξη των ρούχων ; (Π.Δ.1073/81 άρθρο 109 παρ. 1).

- Όταν οι εργασίες είναι ρυπαρές υπάρχει δυνατότητα καθαρισμού με ντους; (Π.Δ.1073/81 άρθρο 109 παρ. 3).

- Καλό είναι σε κάθε εργοτάξιο να υπάρχει και κατάλληλος χώρος για διατήρηση φαγητού. Ο χώρος αυτός είναι υποχρεωτικός για εργοτάξια που απασχολούν πάνω από 70 άτομα. (Π.Δ.1073/81 άρθρο 109 παρ. 4).

- Υπάρχει στο εργοτάξιο φαρμακείο για την παροχή

πρώτων βοηθειών; Το φαρμακείο πρέπει να είναι τοποθετημένο σε εύκολα προσιτό σημείο και να επιβλέπεται με μέριμνα του εργοδότη, ώστε πάντα να περιέχει επαρκείς ποσότητες φαρμακευτικών ειδών. (Π.Δ.1073/81 άρθρο 110 παρ. 1).

- Σε εργοτάξια εκτός πόλης όπου δουλεύουν ταυτόχρονα πάνω από 100 άτομα πρέπει να υπάρχει εντεταλμένος ειδικά εκπαιδευμένος στην παροχή πρώτων βοηθειών, καθώς και κάποιο αυτοκίνητο που να μπορεί να μεταφέρει φορείο. (Π.Δ.1073 άρθρο 110 παρ. 2). Για πάνω από 50 εργαζόμενους πρέπει να υπάρχει συνεργαζόμενος Γιατρός Εργασίας.

- Σε εργοτάξια απομεμακρυσμένα πάνω από μια ώρα διαδρομή από νοσοκομειακή μονάδα και που απασχολούν ταυτόχρονα πάνω από 300 άτομα πρέπει να υπάρχει πρόχειρο ιατρείο εξυπηρετούμενο και από συνεργαζόμενο γιατρό. (Π.Δ.1073/81 άρθρο 110 παρ. 3. βλ. και Π.Δ. 17/96).*

* Βλ έκδοση Υπ. Εργασίας “για να δουλεύεις με ασφάλεια” - Αθήνα 1988

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Ημερολόγιο μέτρων ασφάλειας

● Το Ημερολόγιο Μέτρων Ασφάλειας (Η.Μ.Α.) είναι ένα βιβλίο που πρέπει να υπάρχει σε κάθε τεχνικό έργο που γίνεται σε πόλη με πληθυσμό πάνω από 10.000 κατοίκους ή έχει συμβατικό προϋπολογισμό μεγαλύτερο από αυτόν που αντιστοιχεί σε οικοδομή όγκου 1.000 μ³ και εφόσον για να γίνει απαιτείται άδεια. (Ν.1396/83 άρθρο 8 παρ. 1) ή Γνωστοποίηση (άρθρο 3 Π.Δ. 305/96).

● Το Η.Μ.Α. πρέπει να το προμηθευτεί ο εργολάβος ή ο υπεργολάβος ολοκλήρου του έργου ή όταν δεν υπάρχουν αυτοί ο κύριος του έργου και μάλιστα πριν αρχίσουν οι εργασίες. (Απόφαση 130646/84 Ι).

● Το Η.Μ.Α. πρέπει να είναι θεωρημένο από την Επιθεώρηση Εργασίας που είναι αρμόδια στην περιοχή που γίνεται το έργο και να φυλάσσεται στον τόπο του έργου. (Ν.1396/83 άρθρο 8 παρ. 1 και Απόφαση 130646/84 Ι).

● Στο Η.Μ.Α. , εκτός φυσικά από τα στοιχεία του έργου (αριθμ. άδειας, ιδιοκτήτης, επιβλέποντες μηχανικοί, εργολάβοι κ.λ.π.) προβλέπεται σε καθεμιά από τις 100 σελίδες του χώρος, όπου πρέπει να αναγράφονται οι διαπιστώσεις από τους ελέγχους που γίνονται καθώς και οι αντίστοιχες υποδείξεις για το τι μέτρα πρέπει να ληφθούν (Απόφαση 130646/84 ΙΙ, ΙΙΙ)

● Στο Η.Μ.Α. πρέπει να γράφουν :

- ✓ ο επιβλέπων το έργο
- ✓ όσοι η νομοθεσία ορίζει να κάνουν ελέγχους ή δοκιμές
- ✓ επίσης μπορούν να γράφουν και οι Επιθεωρητές Εργασίας (Ν.1396/83 άρθρο 8 παρ. 2)

● Στο Η.Μ.Α. , εκτός των άλλων διαπιστώσεων και υποδείξεων για την βελτίωση των συνθηκών εργασίας , πρέπει οπωσδήποτε να αναγράφονται:

- α) οι έλεγχοι των ανυψωτικών μηχανημάτων
- β) οι έλεγχοι των συρματοσχοίνων
- γ) οι έλεγχοι των πρανών των εκσκαφών και ο έλεγχος των αντιστηρίξεών τους
- δ) οι έλεγχοι μετά από κάθε θεομηνία
- ε) ο αριθμός της θεωρημένης βεβαίωσης του επιβλέποντα μηχανικού για την καταλληλότητα των ικρίωμάτων
- στ) η άδεια του επιβλέποντα μηχανικού για την εγκατάσταση ανυψωτικής μηχανής σε ικρίωμα (Π.Δ. 1073/81 άρθρο 113)

Οι φωτογραφίες είναι του Ν. Σαραφόπουλου

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

**Νομοθετήματα του Υπουργείου Απασχόλησης
που ισχύουν για την υγιεινή και ασφάλεια
στις οικοδομές και τα τεχνικά έργα**

1. Π.Δ. 778/80 (ΦΕΚ 193/Α /26-8-80)

«Περί μέτρων ασφαλείας κατά την εκτέλεση οικοδομικών εργασιών»

Στο Διάταγμα αυτό, που εφαρμόζεται στις οικοδομές, περιγράφονται τα είδη και η χρήση των ικριωμάτων, ο τρόπος κατασκευής τους, καθώς και τα απαιτούμενα μέτρα ασφαλείας για εργασίες πάνω σε ικριώματα. Επίσης περιγράφονται τα μέτρα ασφαλείας για τα κεκλιμένα επίπεδα, τις στέγες, τους φωταγωγούς, τα ανοίγματα δαπέδων και τα κλιμακοστάσια και δίνονται και μερικές άλλες γενικές οδηγίες για νυκτερινή εργασία, εργασίες μετά από θεομηνία κ.λ.π.

2. Π.Δ. 1073/81 (ΦΕΚ 260/Α/ (16-9 -81 , ΦΕΚ 64/Α/28-5-82)

«Περί μέτρων ασφαλείας κατά την εκτέλεση εργασιών εις εργοτάξια οικοδομών και πάσης φύσεως έργων αρμοδιότητος Πολιτικού Μηχανικού».

Στο Διάταγμα αυτό που εφαρμόζεται σε κάθε τεχνικό έργο, περιγράφονται τα απαιτούμενα μέτρα ασφάλειας για εργασίες εκσκαφών και κατεδαφίσεων καθώς και για τους χώρους και θέσεις εργασίας ή κυκλοφορίας (π.χ. ικριώματα, κλίμακες, υπερυψωμένες θέσεις εργασίας κ.λ.π.) Επίσης υπάρχουν Διατάξεις για τα μηχανήματα και τα εξαρτή-

ματα τους, τις ηλεκτρικές εγκαταστάσεις και τους χώρους με ειδικούς κινδύνους (εκρήξεων, αναθυμιάσεων). Επί πλέον περιέχονται τα μέτρα ασφάλειας για την ασφαλή διακίνηση των υλικών (φόρτωση, εκφόρτωση, στοίβαση, μεταφορά κ.λ.π.) καθώς και για την πρόληψη και αντιμετώπιση πυρκαϊών. Τέλος υπάρχουν διατάξεις υγιεινής και Α' Βοηθειών, ατομικών μέσων προστασίας και υποχρεώσεων εργοδοτών και εργαζομένων, καθώς και διατάξεις για διάφορες άλλες ειδικές εργασίες.

3. Ν. 1396/83 (ΦΕΚ 126/Α/15-9-83)

«Υποχρεώσεις λήψης και τήρησης των μέτρων ασφαλείας στις οικοδομές και λοιπά ιδιωτικά τεχνικά έργα».

Στο Νόμο αυτόν περιέχονται οι υποχρεώσεις των εργολάβων, ιδιοκτητών, μελετητών και επιβλεπόντων των οικοδομών και των ιδιωτικών τεχνικών έργων στον τομέα της ασφαλείας των εργαζομένων. Επίσης ορίζονται οι απαιτήσεις για την τήρηση Ημερολογίου Μέτρων Ασφαλείας (π.χ. πού πρέπει να τηρείται και ποιος πρέπει να το ενημερώνει).

4 Απόφαση Υπ. Εργασίας 130646/84 (ΦΕΚ 154 /Β/19-3-84)

«Ημερολόγιο Μέτρων Ασφαλείας»

Με την Απόφαση αυτή καθορίζονται ο τρόπος έκδοσης και θεώρησης του Ημερολογίου, ο τύπος του και ο τρόπος τήρησής του καθώς και το περιεχόμενό του και ο τρόπος χορήγησης αντιγράφων.

5. Ν. 1430/84 (ΦΕΚ 49/18-4-84)

«Κύρωση της αριθμ. 62 Διεθνούς Σύμβασης Εργασίας που αφορά τις διατάξεις ασφαλείας στην οικοδομική βιομηχανία και τη ρύθμιση θεμάτων που έχουν άμεση σχέση μ' αυτή»

Με το Νόμο αυτό η Ελλάδα κυρώνει τη Διεθνή Σύμβαση

Εργασίας με αριθμό 62. Αυτό σημαίνει ότι αποδέχεται τις διατάξεις της σύμβασης αυτής. Πράγματι η ήδη υπάρχουσα νομοθεσία καλύπτει τις διατάξεις αυτές, που αναφέρονται στα ικρίωματα, ανυψωτικά μηχανήματα, ατομικά μέσα προστασίας και πρώτες βοήθειες.

6. Απόφαση Υπ. Εργασίας 131325/87 (ΦΕΚ 467/Β/10-8-87)

«Σύσταση μικτών επιτροπών ελέγχου σε οικοδομές και εργοταξιακά έργα».

Με την Απόφαση αυτή, συστήνονται σε κάθε νομό ή πόλη με βάση τις περιφερειακές υπηρεσίες Επιθεώρησης Εργασίας, μικτές επιτροπές ελέγχου των συνθηκών υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας για τις οικοδομές και τα εργοτάξια που, λόγω αριθμού εργαζομένων, δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του ΚΕΦ. Α' του Νόμου 1568/85. Οι μικτές επιτροπές συγκροτούνται από τον Νομάρχη και αποτελούνται από α) τον Επιθεωρητή Εργασίας, β) εκπρόσωπο του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας. Η επιτροπή εκτελεί ελέγχους κάθε 15 ημέρες τουλάχιστον και τις υποδείξεις, την επιβολή κυρώσεων κ.λ.π. κάνει ο Επιθεωρητής Εργασίας.

7. Π.Δ. 315/87 (ΦΕΚ 149/Α/25-8-87)

«Σύσταση επιτροπής υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας (Ε.Υ.Α.Ε.) σε εργοτάξια οικοδομών και εν γένει τεχνικών έργων».

Με το Διάταγμα αυτό επεκτείνεται ο θεσμός των Ε.Υ.Α.Ε. στα τεχνικά έργα όπου απασχολούνται πάνω από 100 άτομα, αντί των 150 που ίσχυε αρχικά. Η ρύθμιση επεκτάθηκε με το Π.Δ. 17/96.

8. Π.Δ. 225/1989

**«Υγιεινή και ασφάλεια στα υπόγεια τεχνικά έργα»
(Φ.Ε.Κ. 106/Α/2-5-1989)**

9. Κ.ΥΑ 16440/Φ.10.4/445/1993

«Κανονισμός παραγωγής και διάθεσης στην αγορά συναρμολογούμενων μεταλλικών στοιχείων για την ασφαλή κατασκευή και χρήση μεταλλικών σκαλωσιών».
(Φ.Ε.Κ. 756/Β/28-9-93)

10. Π.Δ. 305/1996

«Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας που πρέπει να εφαρμόζονται στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια σε συμμόρφωση προς την οδηγία 92/57/ΕΟΚ».
(Φ.Ε.Κ. 212/Α/29-8-1996)

11. ΑΠΟΦΑΣΗ 433/2000

«Καθιέρωση του Φακέλου Ασφάλειας και Υγείας (ΦΑΥ) ως απαραίτητου στοιχείου για προσωρινή και οριστική παραλαβή Δημόσιου Έργου». (ΦΕΚ 1176/Β/01-06-2001)

12. Αριθ. ΔΕΕΠΠ/οικ./85/01

«Καθιέρωση του Σχεδίου Ασφάλειας και Υγείας (ΣΑΥ) και του Φακέλου Ασφάλειας και Υγείας (ΦΑΥ) ως απαραίτητων στοιχείων για την έγκριση μελέτης στο στάδιο της οριστικής μελέτης εφαρμογής σε κάθε Δημόσιο Έργο». (ΦΕΚ 686/Β/01-06-2001)

13. Αριθ. ΔΙΠΑΔ/οικ./177/01

«Πρόληψη εργασιακού κινδύνου κατά τη μελέτη του έργου». (ΦΕΚ 266/Β/14-03-2001)

14. Αριθ. ΔΙΠΑΔ/οικ.889/03

«Πρόληψη και αντιμετώπιση του εργασιακού κινδύνου κατά την κατασκευή Δημόσιων Έργων (ΣΑΥ και ΦΑΥ)». (ΦΕΚ 16/Β/14-01-2003)

STOP

ΣΤΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ

